

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaabigst Privilegium.

Nr. 7. Den 16 Februar 1799.

Offentlige Foranstaltninger.

I forrige Aargangs andet No. lovede Udgiwerne en udførlig Efterretning om alle mod Radesygen seiede Foranstaltninger. Det har ogsaa været deres Hensigt saaledes at give samme; men, da denne formodes snarere at ville worde dette Blads Læsere kjedsommelig end interessant, troe de det rigtigst at vælge en Middelvei og at meddele en kort men dog fuldstændig Udsigt over de ældre Foranstaltninger mod denne Sygdoms Udbredelse, hvoraf vil sees deels de Summer, som af Regjeringen erderpaa anvendte, deels de forskjellige Forsøg, Kollegierne Tid efter anden til dette Niemeed have gjort.

Radesygen har især i de sidste 40 Aar udbredet sig videre i Norge end tilforn; den har endog angrebet Bradsberg-Amt og Laurvigs-Grevskab, men ingensteds været saa ødelæggende som i den vestligere Deel af Christiansands-Stift, hvor den fra de ældste Tider har

har haft sit Gæde. Allerede fra 1761 har der derfor været arbeidet paa at standse denne skrækkelige Sygdoms Udbredelse, og ikke ubetydelige Summer ere derpaa anvendte. Foruden det allerede forhen i Stavanger værende Sygehuus, ere saadanne blevne efterhaanden indrettede i Christiansand, Bradsberg-Amt, Flekkefjord og Mandal; i Aaret 1778 blev nedsat en Kommission, hvis egentlige Formaal skulde være at forfatte en almindelig og tjenlig Plan til virksomme Foranstaltninger mod Radesygen, saavel til at afhjælpe eller hemme sammes videre Udbredelse, som og til at besordre de Syges bekvemmeligste Helbredelse med den mindst mulige Bekostning for Almuen; ambulatoriske Læger have været ansatte, for at reise omkring fra Bøigd til Bøigd, og deels helbrede de Syge i deres Huse, deels lade sig af Fogderne anvise bekvemme Steder, hvor 10 til 20 Patienter kunde samles og tages i Kuur; tretten med Radesygen befængte Personer bleve og engang nedsendte til Frederiks-Hospital her i Staden, for at det der kunde erfares, til hvad Slags denne Sygdom kunde henføres, og om der kunde udfindes noget Middel mod samme, der gav Haab om, at den var at forebygge eller udrydde; hvilket Foretagende dog, saavidt vides, ingen synderlig Nytte frembragte. I Aaret 1786 blev af Hs. Majestæt skjenket en Fond af 20,992 Rdlr. 50 Sk., hvis aarlige Renter, 839 Rdlr. 68 Sk., skulde anvendes til virksomme Foranstaltninger imod Radesygen; men,

da denne Summe var utilstrækkelig til at bestride de Udgifter, som Foranstaltningerne til Sygdommens Standsningskrævede, og hvilke tilforn havde været en trykkende Byrde for Almuens alene, blev i Aaret 1788 indtil videre disponeret over disse Renter saaledes, at, ved Repartition i Forhold til Sygehusenes Udgifter, Flekkefjords Sygehus erholdt aarligt 425 Rdl., Mandals 125, Bradsbergs 200 og Stavanger 89 Rdlr. 68 Sk. Disse Sygehuse kostede nemlig aarlig, Flekkefjords 1800 Rdlr., Mandals 500 Rdlr., Stavanger 350 Rdlr. og Bradsbergs 2100 til 2500 Rdlr. Sygehusene i Christiansands Stift havde allerede i Aaret 1785 kostet 29883 Rdlr. 5 Sk., hvorunder dog ei var indbefattet Bradsberg Amts Sygehus.

Desuagtet er den ved disse Foranstaltninger tilsigtede Nytte ikke opnaaet, hvortil Aarsagen har været, dels Almuens flette og usunde Levemaade, samt dens Uvillie mod Sygehusene, og Frygt for Bekjendtgjørelsen af deres syge Tilstand, hvilken de ansee for en Skam, dels ogsaa mangfoldige lokale Vanskeligheder, der for medelst Landets Beskaffenhed ere mødte de ambulatoriske Læger, til hvilke, som ukjendte, Almuens ingen Tilid i Almindelighed vilde sætte. Kyndige Læger have derfor erklæret, at der ei kjendtes noget passeligere Middel til at foreforøge Sygdommen hos hele Nationen, end Tilsyn og Formaning om diætisk Forhold og Reenlighed, samt fornemmeligen Foranstaltninger imod, at besmitte

tede og friske opholde sig eller leve tilsammen, og til den Ende, at Udveie findes og iværksættes, at de Besmittede betimeligen werde opdagede.

Efterat disse Vanskeligheder saaledes tilsidst havde standset de gjorte Foranstaltningers Virksomhed til denne Landeplages Standsning, er Sagen igjen, formedelst Sygdommens betydelige Udbredelse, i Aaret 1796 med Iver foretagen, da det, efter foregaaende Brevverling fra det danske Cancellie med Kollegium Medicum og Finants-Kollegiet, under 5 August af Hs. Majestæt blev resolveret, at Doktorerne Munk og Balthers skulde be- myndiges til, efter en af Kollegium Medicum meddeelt Instrux, at foretage en lokal Undersøgelse i Norge, især i Christiansands Stift, om Radesygens Natur, Komplikation og Udbredelse, tilligemed Hospitalernes eller andre Indretningers Fordele og Mangler. Da Hensigten af denne Rejse var opfyldt, og Kollegium Medicum af de hjemkomne Læger havde modtaget de fornødne Oplysninger, blev samme Kollegium af Cancelliet tilskrevet at ville meddele dets Betænkning om, hvilke Foranstaltninger i Følge deraf maatte synes meest hensigtsmessige at skulle søies. I det derpaa fra Kollegium Medicum indkomne Svar mældes, at de hjemkomne Læger havde meddeelt nøiagtige og tilfredsstillende Oplysninger om alle de Sygehuse, som i Aggershuus og Christiansand Stifter ere indrettede til Radesygens Helbredelse, at derimod Hensigten, ved almindelig og personlig Un-
der-

dersøgelse at skaffe Kundskab om Radesygens Udbredelse,
 skjøndt Lægerne, efter den dem givne Befaling, have
 indfundet sig paa de til Undersøgelsen bestemte Mødes-
 Steder, dog ei aldeles er blevet opfyldt, fordi den an-
 givne og indstevnede Almue, af hvilken i Begyndelse
 vel endeel vare tilstede, siden, da det blev bekjendt, at
 disse Læger vare opsendte alene for at undersøge Syg-
 dommen, ikke for strax at helbrede den, sjældent eller slet
 ikke indfandt sig paa de til Møde bestemte Tider og Ste-
 der. Dog er det, uagtet denne Almuens Uvillie, og
 den derved foraarsagede Hindring i Lægernes Bestræbel-
 ser, saavel ved Lægernes egen Undersøgelse, som ved de
 dem givne Beretninger fra Præsterne, blevet opdaget,
 at et meget stort Antal af dette Stift, nemlig omtrent
 75 hele Gaarde og Familier, og desuden 300 enkelte
 Personer ere angrebne af Radesyge. Denne Elendig-
 hed, der formedelsst Sygdommens smittende Beskaffen-
 hed hver Dag maa ventes at ville tiltage, saa meget
 meer, som Lægeanstalterne i Christiansands Stift for
 nærværende Tid ere, efter Kollegium Medicums Mæl-
 dende, aldeles utilstrækkelige, og Sygehusene saa got
 som uden Virksomhed og Nytte, opfordrede Cancelliet
 til strax at sørge for, saavidt muligt, at see denne for
 Landet farlige Sygdom standset: hvorforsø denne Sag,
 i Overeensstemmelse med Kollegium Medicums afgivne
 Betænkning, og efter foregaaende Korrespondence med
 Si-

Finants-Kollegiet *), atter fra det danske Cancellie blev foredraget Hs. Majestæt, som derpaa, under 28 Dec. f. A., resolverede:

- 1) at der, foruden den i Christiansands Stift ansatte Stifts-Physikus, maatte bestikkes 3 Land-Physici, og disse forpligtes til, som deres fornemste Bestemmelse, at besørge Radesygens Kuur, samt at have deres Bopæl paa de Steder, hvor Hospitalerne for denne Sygdom enten allerede ere, eller beqvemmeligst kunde indrettes;
- 2) at til den Ende Dr. Munch **) maatte bestikkes til Land-Physikus i Stavanger, og Dr. Balthar i Flekkefjord, hver med 400 Rdlr. aarlig Løn af den kongelige Kasse, samt Dr. Frankenau i Arendal med 300 Rdlr. Løn, hvor han for Tiden intet Sygehuus har at besørge;
- 3) at da intet Apotek endnu skal være i Flekkefjord, det maatte paalægges den der ansættende Physikus, indtil et saadant bliver indrettet, at besørge de Syge med de fornødne Medikamenter, paa samme Maade, som de forrige Læger, mod Gøtgjørelse af 8 Rdlr. for hver, som bliver helbredet, og 4 Rdlr. for hver, som døer eller udgaaer inkurabel;

4) at

*) Disse tvende Kollegier og Rentekammeret have, fra Sagens første Begyndelse, deeltaget i alle mod denne Sygdom gjorte Foranstaltninger.

**) See Collegial-Tidenden for d. A., S. 15.

4) at disse Læger skulde forbindes til, hvert Fjerdingaar, at indsende til Kollegium Medicum Efterretning om deres Sygeanstalt, nemlig Manglerne ved samme, de Syges Antal i den forløbne og nærværende Tid, Sygdommens Beskaffenhed, samt den anvendte Lægemaaade og sammes Virkning.

I øvrigt har Cancelliet, under 5 Jan. sidstleden, tilskrevet Doctorerne Munk og Balthar saaledes:

P. M.

Da Hs. Majestæt, ved at udnævne de Herrer Doktorer til Landphysici i Stavanger og Flekkefjord med disse Stæders omliggende Distrikter, tillige har paalagt dem, som Hospitals-Læger, at have den fornødne Opfigt med de i disse Byer for Radesygen anlagte Sygehuse, hvilke foreløbigen af vedkommende Øvrighed blive istandsatte, for strax at kunne aabnes for de Radesyge, men det er nødvendigt, at Indretningen ved disse Huse organiseres til saa stor Grad af Fuldkommenhed, som muligt, eftersom Sagen er af yderste Vigtighed; saa skulde man herved tjenstligt anmode de Herrer Doktorer, at ville til bemældte Sygehuses forbedrede Indretning udkaste en fuldstændig Plan, som tillige maatte indeholde Forslag om de Midler, der af dem ansees at være de meest virksomme til at standse, og om muligt udrydde denne skrækkelige Sygdom; hvilken Plan de da i sin Tid vilde indsende hertil; og da man, denne Sag angaaende, har modtaget tvende Skrivelser, af 7 August og 7 September.

tember f. A., fra Sognepræsten for Lund og Flekkefjord; Hr. Finckenhagen, hvis deri indeholdende Forslag man anseer at være grundede og byggede paa lokale Kundskaber; saa skulde man tillige anmode Dem, ved Udarbejdelsen af forberørte Plan, at tage disse Forslag i Overveielse, for saavidt De holde dem for at være anvendelige, samt derfor anføre Deres Grunde.

Brevene forventes tilligemed Planen tilbagesendte.

Forgivning.

Med Reskript af Gaars Dato til Stiftamtmanden over Christiansands Stift, er det fastsat: at Reskriptet af 1 Decbr. 1786 for Christiania Kjøbstad, angaaende Bagernes Forraad af Korn, med videre *), ligeledes maa gjelde for Christiansand, dog saaledes, at det overlades Magistraten sammesteds, efter enhver Bagerendes Evne, at bestemme Forraadets Størrelse.

Blans

*) Dette Reskript fastsætter: at den under 19 August 1776 for Kjøbenhavn udgangne Plakat maa indtil videre gjelde og være en Regel for Bagerlauget i Christiania, dog saaledes: 1) at hver af Bagerne skal fra sidste Novbr. til første Mai have i Forraad fra 100 til 400 Tdr. Rug, og fra 30 til 50 Tdr. Hvede, efter deres Vilkaar og Omstændigheder, hvilket Dyrigheden med Stiftets Approbation har at fastsætte; og skal Magistraten med Politiet undersøge, om det bestemte Forraad virkelig forefindes,

Blandede Efterretninger.

I Henseende til Delinquenten M. Brabrand's Forsvar for Høiesteret, har den fængslede Cancellieraad H. Holm, i et Skrift under Titel: Noget til Eftertanke ved Dagenes Mærkværdigheder, Side 38, daadlet Fremgangsmaaden og Forholdet ved bemældte Defension, og beskylt Defensor for at have efterladt, hvad Loven og Høiesterets Patent fordre iagttaget til den Tiltaltes Tarv. I Anledning af denne Klage anmodede Cancelliet de Tilforordnede i Høiesteret, at meddele det en fuldstændig Beretning om, hvorledes der har været forholdet, i Henseende til bemældte Brabrand's Forsvar ved fornævnte øverste Domstoel. Ved Høiesterets derpaa meddeelte Svar, med Bilager, er det oplyst: at Brabrand har haft Sagen's Akter og Dokumenter til Eftersyn,

findes, samt, om Værene ere sunde og gode. 2) At ingen herefter maa nedsætte sig som Bager, før end han beviser at have anskaffet et Forraad i det mindste af 100 Ldr. Rug og 30 Ldr. Hvede. 3) At Tarten ikke om Foraaret maa sættes, før end Tarten er aaben, og Prisen paa Kornvarer ved en nogenledes tilstrækkelig Tilførsel er sat, og denne at blive til Regel for Tarten, saaledes, at den begynder i Midten af Februar Maaned, og fremdeles hvert Kvartal. 4) At ingen Tilgift maa gives paa Brød eller Skoster af grovt malet Rugmeel, og deraf ingen anden Slags sælges, end til 8 Sk. og 4 Sk.

tersyn, og i denne Henseende ingen Erindringer fremført, samt at Aktors og Defensors Indlæg ere blevne ham communicerede. Efterat disse have været ham meddeelte, har han selv skrevet et vidtløftigt Indlæg til Høiesteret, hvilket tilligemed Sagens øvrige Dokumenter har cirkuleret imellem de Voterende: videre, at for Høiesteret er den samme Fremgangsmaade brugt mod Brabrand's Sag, som i alle fristlige Sager finder Sted, at nemlig Parternes Advokater møde for den, til de fristlige Sagers Behandling, bestikkede Kommission, og for samme producere Sagens Dokumenter tilligemed deres Indlæg; naar den er procederet til Ende og til Doms optagen, cirkulerer samtlige Sagens Dokumenter imellem de Voterende, og, naar det Antal af disse, som til Sagens Paadømmelse udfordres, har læst Sagen, bestemmes der en Dag til at votere og affige Dom i samme, paa hvilken Prokuratorerne møde i Sranken, for aabne Dørre, hvorefter der, naar Stevning, de ergangne Domme og Prokuratorernes Paastande for Retten ere blevne oplæste, vooteres og affiges Dom i Sagen. Paa denne Maade, og efter Jagttagelse af de benævnte Former, blev M. Brabrand's Sag paadømt i Høiesteret den 19 Nov. 1798.

Efterat ovenansførte Skrift, hvori denne ubesøiede og urigtige Beskyldning er fremført, tilligemed fornævnte og her ovenfor ekstraktviis anførte Betænkning, samt den over Cancelliraad Holm, den 4 Jan. d. A.,
af

affagte Kommissions-Dom, hvorved han er tilfunden at have forbrudt Guds m. v., have været Hs. Majestæt foredragne, har Høistamme, under 15 dennes, ved Ordre til Høiesteret besølet:

- 1) at fornævnte Kommissions-Dom uopholdeligen skal indstevnes for bemældte Ret, og der strax foretages til Behandling og Paakjendelse, iblandt de kristlige Sager, samt at fornævnte Holm, under denne samme Sag, tillige skal tiltales og dømmes efter Lovent for det af ham siden udgivne Skrift: Noget til Eftertanke ved Dagenes Mærkværdigheder &c.
- 2) At Høiesteret skal paadrive Sagens Fremgang og Afgjørelse med al den Hurtighed, der kan bestaae med Orden og Retfærdighed, samt at denne Ret, med Hensyn dertil, skal, naar Udsættelser maatte begjæres, være bemyndiget og pligtig til ved Kjendelser at bestemme den Tid, som maatte findes nødvendig; hvoraf følger, at Ansøgninger desangaaende ei skulle modtages i det danske Cancellie, eller Bevillinger dertil fra dette Kollegium udsærdiges.
- 3) At Høiesteret (i Anledning af de Klager, Arrestanten bestandigt har ført over Sagens ulovlige Ophold ved første Instants) skal, i den Dom, der over ham affiges, udtrykkeligen erklære, om han selv, ved Udflugter og Lovtrækkerier, har forvoldet Sagens Langvarighed baade under Forhørerne og ved Kommissionen,

nen, eller om andre Vedkommende have været Skyld i dens Forhaling.

Den Ere, at holde Vagt om Kongens Person og paradere ved hans Volig, har i de sidste 30 Aar været overdraget til 2de Korps, der bære Navn af Livgarden til Hest og til Fods. Disse Korps have for største Deelen bestaaet af hvervede Folk, men i den senere Tid ere dertil ogsaa leverede en Deel af de Landrekruter, som aarlig udskrives i Danmark. Da det imidlertid er befundet upassende, at leiede Folk skulde deeltage i Bevogtningen af Kongens Person, og det paa en Tid, da saa stor en Deel af Landets Børn øves i Vaaben, for i paakommende Tilfælde at varne om Fædrelandet, saa har Hs. Majestæt befaleet, at ingen Hverving til bemældte Korps meer skal finde Sted, men at det Mandskab, som aarligt behøves for at opnaae denne Hensigt, skal i et lige Forhold udskrives af Danmark, Norge og Holsteen. Allerhøiøst sammes i den Henseende, under 8 dennes, afgivne Resolution lyder Ord til andet saaledes:

Ligesom Vi, ved Resolution af 25 Juli afvigte Aar, have befaleet, at Tjeneste-Tiden for Landrekrutterne, som udvælges til Bor Garde, skal forforkortes saaledes, at de, der ansættes ved Garden til Hest, ikkun skulle tjene i 6 Aar, og de, som udtages til Garden til Fods, i 7 Aar, saa befale Vi end videre, at begge Garder-Korps skulle herefter alene besættes med Landrekrut-

rekrutter eller nationalt Mandſkab uden Blanding af hver-
 vede Folk. Da heraf følger, at der, iſtedet for 54
 Mand, ſom hidindtil aarligt have været udſkrevne til
 begge diſſe Korps, herefter udfordres 22 for Garden
 til Hæſt, og 62 for Garden til Fods, ſom i alt udgjør
 84 Mand (indbegrebet 7 for Afgang ved Dødsfald eller
 andre Tilfælde), ſaa ville Vi, at Udſkrivningen af de
 30 Mand, ſom nu behøves flere end tilſorn, ſkal for-
 deles ſaaledes: at der leveres hvert Aar fra Norge 10,
 fra Hertugdømmene 10, og fra Danmark 10 Mand,
 hvilke ſidſte fordeles paa alle Diſtrikter efter det ſamme
 Forhold, ſom de øvrige 54 Mand, der til Garden af
 danſke Landrekrutter udſkrives. Med Henſyn til den til-
 fældige Omſtændighed, at der undertiden kunde blive en
 mindre Afgang at komplettere, end de ovenbenævnte 7
 Mand aarligt, ville Vi, at vort Generalitets- og Kom-
 miſſariats-Kollegium ſkal, ved hvert Aars Udgang, re-
 quirere det Mandſkab, ſom fra Danmark udfordres, dog
 at Antallet aldrig maae overſkride det, ſom Vi nu have
 foreſkrevet. I øvrigt finde Vi det billigt, at de Gar-
 dere, ſom udſkrives fra Norge og Hertugdømmene, bør
 nyde lige med de danſke Landrekrutter, baade de 5 Rdlr.
 aarligt, ſom udbetales til diſſe igjennem Amtſtuerne,
 og den Ducer, ſom betales dem af det Korps eller Re-
 giment, i hvilket de tjene, foruden deres Lønninger; Vi
 ville derfor, at Vort Generalitets- og Kommiſſariats-
 Kollegium ſkal indkomme til Os med nærmere Foreſtæ-
 ling

ling angaaende de dertil fornødne Penges Udbredelse, enten af Garder-Korpsernes Kasser, eller andetsteds, hvor Vi maatte finde det meest passende.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Mandals Sorenskriveri i Christiansands Stift; Seilling og Sinding Sognekald i Aarhuus Stift, 150 Rdlr.; Onslev og Eschildstrup Sognekald paa Falster, 500 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 Februar er Kand. Jur. E. A. Diriks beskikket til Roptist i Kjøbenhavns Hof- og Stadsret; E. G. Zahle, dansk og tydsk Præst ved Bommeltoste Frøken-Kloster, til Sognepræst for Slaglille og Biernede Menigheder i Sjælland; Sognepræsten til Thise Menighed i Viborg Stift, S. Sivertsen, til Sognepræst for Farslev og Bellerup Menigheder i Sjælland, og i hans Sted Læreren ved Kjøbenhavns Veisenhuus, J. P. Müller; Præsten ved Kjøbenhavns Lugthuus, M. F. Liebenberg, til Sognepræst for Frederiksberg og Hvidovre Menigheder i Sjælland. Doct. Medicinæ J. S. Saxtorph til Professor Chirurgiæ & artis obstetriciæ extraordinarius ved det medicinske Fakultet i Kjøbenhavn, med Rettighed ved de medicinske Examina, saavel som andre bemældte Fakultet tilhørende Forretninger og Samlinger at delberere

berere og votere, ligesom de øvrige Medlemmer af Fakultetet, dog uden Løn indtil videre.

Under det tydske Cancellie: Den 5 Februar er Kand. Jur. J. D. Cirsovius i Kiel forundt Tilladelse til at udøve Notarial-Forrretninger. Den 8de er hidtil værende Aktuarius paa Errøe, U. W. Michelsen, beskikket til Landfriver i Krempen Marsch under Steinburg Amt; J. A. E. Haar til Degn ved Alstedter Kirke i Pløen, i den entledigede R. D. Rothes Sted; Kand. Theol. H. Clausen konfirmeret til Pastor i Hattstedt under Husum Amt.

Under Generalitetet: Den 8 Februar er Second-Lieutenant à la suite Baron v. Rankau beskikket til virkelig Second-Lieutenant ved Liv-Garden til Hest; og Kornetterne à la suite J. v. Sehestedt af det slesvigske Rytter-Regiment, og H. v. Sehestedt af det jydskke Regiment lette Dragoner; forsatte som Fændrikker à la suite med Anciennete resp. til det danske Liv-Regiment og Prinds Frederiks Regiment til Fods.

Under Rentekammeret: Den 13 Februar er Einsareren ved Kongsberg Sølvværk, A. Samuelsen, udnævnt til Geschworner sammesteds.

Under General Toldkammeret: Den 6 Februar er Konsumtions-Forvalter J. Hoch beskikket til Konsumtions-Inspektør i Ekeén, og Told- og Kryds-Inspektør J. Olsen ved Langesunds Toldstad, hvis Embede,

bed, som Kryds-Inspektør, herester indgaaer, til Konsumtions-Kasserer i Skeen.

Under Admiralitetet: Den 1 Februar er H. Erichsen udnævnt til Reserve-Kirurg ved den anden Division Esolf; Mester = Skibbygger Platon formedelt sin høie Alderdom entlediget med Pension; Mestersvendene Paaflø, Fugelsang og Thue besiftede til virkelige Mester = Under = Skibbyggere: Mestersvend Seilmager Grib til virkelig Mester, Seil- og Flagmager, og Interims-Mestersvend til virkelig Mestersvend, Seil- og Kompasmager.

Under General-Postamtet: Den 8 Februar er P. B. Mazar de la Garde efter Ansøgning, i Raade, entlediget fra sit Embede, som Kasserer ved den danske og norske General-Postkasse, og Over-Krigskommissær, P. Terchelsen, i hans Sted, udnævnt til Post-Kasserer; J. Albech til Postmester i Kjøge; Postfører P. Q. Harboe til Postfører i Sjælland, og G. Thornschoen i hans Sted til Postfører i Jylland.

Deels til egen Brug, og deels for dermed at kunne tjene dem af Læserne, der ansee dette Blad for noget meer end en Avis, have Udgiverne ladet forfatte et Register over Indholdet af Collegial-Tidendens første Aargang; dette Register, som med Titelsblad udgjør tvende Ark, kan bekommes hos Hr. Direktør Schulz imod 8 Sk. Betaling.